

Predmet C-296/20

Zahtjev za prethodnu odluku

Datum podnošenja:

3. srpnja 2020.

Sud koji je uputio zahtjev:

Bundesgerichtshof (Njemačka)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

12. svibnja 2020.

Tužitelj i podnositelj revizije:

Commerzbank AG

Tuženik i druga stranka u revizijskom postupku:

E. O.

BUNDESGERICHTSHOF (Savezni vrhovni sud, Njemačka)

RJEŠENJE

[omissis]

od

12. svibnja 2020.

u sporu

Commerzbank AG, [...]

Düsseldorf,

tužitelj i podnositelj revizije,

[omissis]

protiv

E. O., [...]

, Švicarska,

tuženika i druge stranke u revizijskom postupku,

[*omissis*] [orig. str. 2.]

XI. građansko vijeće Bundesgerichtshofa (Savezni vrhovni sud, Njemačka) je 12. svibnja 2020. [*omissis*]

odlučilo:

I. Postupak se prekida.

II. U skladu s člankom 267. UFEU-a, Sudu Europske unije se radi tumačenja Konvencije o sudskoj nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima, potpisane 30. listopada 2007. (u daljnjem tekstu: Druga luganska konvencija), upućuju sljedeća prethodna pitanja:

1. Treba li članak 15. stavak 1. točku (c) Druge luganske konvencije tumačiti na način da „obavljanje” komercijalne ili profesionalne djelatnosti u državi obvezanoj Konvencijom u kojoj potrošač ima domicil podrazumijeva prekograničnu djelatnost ugovornog partnera potrošača već u trenutku pripreme i sklapanja ugovora ili se ta odredba također primjenjuje u svrhu određivanja nadležnog suda za odlučivanje o tužbi u slučaju u kojem ugovorne stranke prilikom sklapanja ugovora imaju u smislu članaka 59. i 60. Druge luganske konvencije domicil u istoj državi obvezanoj Konvencijom, a međunarodno obilježje pravnog odnosa nastaje tek naknadno [orig. str. 3.], nakon što se potrošač preseli u drugu državu obvezanu Konvencijom?

2. Ako prekogranična djelatnost nije potrebna u vrijeme sklapanja ugovora:

Isključuje li se člankom 15. stavkom 1. točkom (c) u vezi s člankom 16. stavkom 2. Druge luganske konvencije u načelu određivanje nadležnog suda na temelju članka 5. točke 1. te konvencije ako se potrošač između sklapanja ugovora i podnošenja tužbe preselio u drugu državu obvezanu Konvencijom ili je usto potrebno da potrošač obavlja svoju komercijalnu ili profesionalnu djelatnost i u novoj državi u kojoj ima domicil ili ju usmjerava u tu državu, a ugovor je u okviru te djelatnosti?

Obrazloženje

I.

- 1 Tužitelj je banka, odnosno dioničko društvo osnovano u skladu s njemačkim pravom sa sjedištem u Frankfurtu na Majni, koje je protiv tuženika podnijelo tužbu zbog prekoračenja na tekućem računu.

- 2 Tužitelj je 2009. u svojoj podružnici u Dresdenu otvorio za tuženika, koji je tada imao domicil u Dresdenu, tekući račun, **[orig. str. 4.]** u pogledu kojeg je redovito provodio financijska poravnanja. Potom je tužitelj predao tuženiku kreditnu karticu čije su se transakcije u skladu s ugovorom poravnavale na prethodno navedenom tekućem računu. Tužitelj je prema utvrđenjima žalbenog suda zatim dopustio prekoračenje na tekućem računu ako je tuženik svojom kreditnom karticom teretio taj tekući račun bez potrebnog pokrića u tu svrhu. To se u svakom slučaju dogodilo na temelju terećenja kreditne kartice od 3. rujna 2013. u iznosu od 4977,92 eura.
- 3 Tuženik, koji se 2014. preselio u M. (Švicarska), htio je u siječnju 2015. okončati poslovni odnos s tužiteljem. Na taj je datum tekući račun imao negativno stanje u iznosu od 6283,37 eura. Tuženik je odbio poravnati taj saldo na temelju iznosa u pogledu kojeg se u rujnu 2013. izvršilo terećenje jer je do terećenja došlo zbog toga što su treće osobe zlorabile kreditnu karticu bez njegova pristanka. Tužitelj to osporava i tvrdi da je potpis korisnika kreditne kartice na dostavljenim potvrdama o terećenju tuženikov.
- 4 Nakon više neuspješnih opomena tužitelj je u travnju 2015. raskinuo „kreditni odnos” s trenutačnim učinkom te je učinio dospjelim iznos koji mu se duguje od 4796,56 eura, uvećan za kamate i troškove od posljednjeg poravnanja. Tuženik nije poravnao taj saldo.
- 5 Općinski sud je zbog nenadležnosti odbio kao nedopuštenu tužbu radi isplate iznosa od 4856,61 eura, uvećanog za kamate. Tužiteljeva žalba nije prihvaćena. Revizijom, koju je odobrio žalbeni sud, tužitelj i dalje ostaje pri svojem zahtjevu za plaćanje. **[orig. str. 5.]**

II.

- 6 Ishod revizije ovisi o tumačenju članka 15. stavka 1. točke (c) i članka 32. stavka 2. Konvencije o sudskoj nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima, potpisane u Luganu 30. listopada 2007. (SL 2009., L 147, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 14., str. 281.; u daljnjem tekstu: Druga luganska konvencija). Prije odluke o reviziji stoga valja prekinuti postupak i u skladu s člankom 267. UFEU-a uputiti Sudu Europske unije (u daljnjem tekstu: Sud) zahtjev za prethodnu odluku.
- 7 1. U predmetnom slučaju, kao što je to smatrao žalbeni sud, međunarodna nadležnost suda pred kojim se vodi postupak određuje se u skladu s odredbama članka 63. stavka 1. i članka 64. stavka 2. točke (a) Druge luganske konvencije na temelju odredbi te konvencije jer se tužba podnijela u studenome 2016., dakle nakon stupanja na snagu Druge luganske konvencije, kako za Europsku uniju tako i za Švicarsku Konfederaciju (*[omissis]* presuda Suda od 20. prosinca 2017., C-467/16, Schlömp, *[omissis]* [ECLI:EU:C:2017:993] t. 37. *[omissis]*), a tuženik je u to vrijeme imao domicil u Švicarskoj.

- 8 2. Međunarodna nadležnost nižih sudova mogla bi proizlaziti isključivo iz članka 5. točke 1. Druge luganske konvencije s obzirom na to da zbog tuženikova domicila u Švicarskoj u vrijeme podnošenja tužbe međunarodna nadležnost njemačkog suda ne postoji ni na temelju članka 2. stavka 1. ni na temelju članka 16. stavka 2. Druge luganske konvencije. Prema činjeničnom stanju na kojem se temelji revizijski postupak ispunjeni su uvjeti iz članka 5. točke 1. Druge luganske konvencije.
- 9 a) Postupak se tiče stvari koje se odnose na ugovor **[orig. str. 6.]**.
- 10 Budući da je tekst članka 5. točke 1. Druge luganske konvencije u biti istovjetan tekstu članka 7. točke 1. Uredbe (EU) br. 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2012. o [sudskoj] nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (u daljnjem tekstu: Uredba Bruxelles Ia) te onoga koji mu je prethodio, članka 5. točke 1. Uredbe Vijeća (EZ) br. 44/2001 od 22. prosinca 2000. o [sudskoj] nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (u daljnjem tekstu: Uredba Bruxelles I), sudska praksa Suda koja se odnosi na tumačenje tih odredbi prava Unije relevantna je i za tumačenje članka 5. točke 1. Druge luganske konvencije (vidjeti presude Suda od 20. prosinca 2017., C-467/16, Schlömp, [omissis] [ECLI:EU:C:2017:993], t. 46. i sljedeće točke, od 11. travnja 2019., C-603/17, Bosworth i Hurley, [omissis] [ECLI:EU:C:2019:310], t. 22., te od 2. svibnja 2019., C-694/17, Pillar Securitisation, [omissis] [ECLI:EU:C:2019:345], t. 27., kao i rješenje od 15. svibnja 2019., C-827/18, MC, [omissis] [ECLI:EU:C:2019:416], t. 19.).
- 11 Pojam „stvari koje se odnose na ugovore” mora se tumačiti autonomno kako bi se osigurala ujednačena primjena Konvencije u svim državama ugovornicama (vidjeti presudu Suda od 14. ožujka 2013., C-419/11, Česká sporitelna, [omissis] [ECLI:EU:C:2013:165], t. 45. i ondje navedenu sudsku praksu) te pretpostavlja da je moguće utvrditi obvezu koju je jedna osoba slobodnom voljom preuzela prema drugoj osobi i na kojoj se temelji predmetna tužba (vidjeti presudu Suda od 14. ožujka 2013., [C-419/11, Česká sporitelna] [omissis] [ECLI:EU:C:2013:165], t. 46. i 47. i ondje navedenu sudsku praksu). Dovoljno je da tužitelj uvjerljivo istakne ugovorna potraživanja (vidjeti presude Suda od 4. ožujka 1982., 38/81, Effer, [omissis] [ECLI:EU:C:1982:79], t. 7., od 28. siječnja 2015., C-375/13, Kolassa, [omissis] [ECLI:EU:C:2015:37], t. 61. i 62., te od 20. travnja 2016., C-366/13, Profit Investment SIM, [omissis] [ECLI:EU:C:2016:282], t. 54.).
- 12 To je slučaj u ovom predmetu. Naime, tužitelj zahtijeva poravnanje salda po osnovi prekoračenja na tekućem računu nakon raskida **[orig. str. 7.]**, koje se u svakom slučaju odobrilo, a time i povrat odobrenog zajma s obzirom na to da se odobrenim prekoračenjem prešutno sklapa ugovor o potrošačkom zajmu [omissis] [nacionalna sudska praksa].
- 13 b) Zajam koji je odobrila banka tuženiku predstavlja pružanje usluga u smislu članka 5. točke 1. podtočke (b) druge alineje Druge luganske konvencije (vidjeti

presudu Suda od 15. lipnja 2017., C-249/16, Kareda, [omissis] [ECLI:EU:C:2017:472], t. 34. i sljedeće točke; [omissis] [nacionalna sudska praksa]). U skladu s tom odredbom, mjesto na kojem je izvršena obveza karakteristična za ugovor mjerodavno je za sve tužbe koje proizlaze iz ugovora o zajmu (vidjeti presudu Suda od 15. lipnja 2017., [omissis] [C-249/16, Kareda] [ECLI:EU:C:2017:472], t. 29. i sljedeća točka; [omissis] [nacionalna sudska praksa]). U slučaju ugovora o zajmu karakteristična je obveza odobravanja kredita, dok je obveza zajmoprimca da vrati taj zajam samo posljedica činidbe koju je zajmodavac pružio (vidjeti presudu Suda od 15. lipnja 2017., [omissis] [C-249/16, Kareda] [ECLI:EU:C:2017:472], t. 41.; [omissis] [nacionalna sudska praksa]). Tako se u ovom slučaju mjesto mjerodavno u pogledu nadležnosti na temelju članka 5. točke 1. podtočke (b) druge alineje Druge luganske konvencije nalazi u Dresdenu s obzirom na to da je ondje odobren zajam.

- 14 3. Međutim, postavlja se pitanje je li, kao što je to smatrao žalbeni sud, primjena članka 5. točke 1. Druge luganske konvencije u ovom slučaju isključena člankom 15. stavkom 1. točkom (c) i člankom 16. stavkom 2. te konvencije.
- 15 a) Radi tumačenja članaka 15. i 16. Druge luganske konvencije valja uzeti u obzir sudsku praksu koja se odnosi na članke 15. i 16. Uredbe Bruxelles Ia te članke 17. i 18. Uredbe Bruxelles I s obzirom na to da su te odredbe gotovo istovjetne (vidjeti presudu Suda od 2. svibnja 2019., C-694/17, Pillar Securitisation, [omissis] [ECLI:EU:C:2019:345], t. 27.). **[orig. str. 8.]**
- 16 b) Sudska nadležnost određuje se u skladu s odjeljkom 4. Druge luganske konvencije ako su ispunjena tri uvjeta iz članka 15. stavka 1. Druge luganske konvencije. Kao prvo, ugovorna strana mora imati svojstvo potrošača koji djeluje u okviru za koji se može smatrati da je izvan njezine profesionalne djelatnosti, kao drugo, ugovor između tog potrošača i poduzetnika mora stvarno biti sklopljen i, kao treće, taj ugovor mora biti obuhvaćen jednom od kategorija iz članka 15. stavka 1. točaka (a) do (c) Druge luganske konvencije. Ti se uvjeti moraju kumulativno ispuniti, tako da se, ako jedan od njih nije ispunjen, nadležnost ne može utvrditi prema pravilima o nadležnosti u području potrošačkih ugovora (vidjeti presude Suda od 14. ožujka 2013., C-419/11, Česká sporitelna, [omissis] [ECLI:EU:C:2013:165], t. 7., od 28. siječnja 2015., C-375/13, Kolassa, [omissis] [ECLI:EU:C:2015:37], t. 23., od 23. prosinca 2015., C-297/14, Hobohm, [omissis] [ECLI:EU:C:2015:844], t. 24., i od 26. ožujka 2020., C-215/18, Primera Air Scandinavia, [omissis] [ECLI:EU:C:2020:235], t. 56.).
- 17 Valja smatrati da iz činjeničnog stanja na koje se odnosi postupak revizije proizlazi da su ispunjena prva dva uvjeta. S druge strane, nije jasno je li ispunjen i treći uvjet. Budući da se na sporni ugovor o zajmu ne odnosi članak 15. stavak 1. točke (a) i (b) Druge luganske konvencije, u ovom slučaju primjenjiv je isključivo članak 15. stavak 1. točka (c) te konvencije, koji se također odnosi na čiste ugovore o kreditu (vidjeti presudu Suda od 2. svibnja 2019., C-694/17, Pillar Securitisation, [omissis] [ECLI:EU:C:2019:345], t. 28. i sljedeće točke) te podrazumijeva da druga ugovorna strana obavlja komercijalnu ili profesionalnu

djelatnost u državi obvezanoj Konvencijom u kojoj potrošač ima domicil ili na bilo koji način usmjerava takvu djelatnost, u svakom slučaju među ostalim, u tu državu, a ugovor je u okviru te djelatnosti. **[orig. str. 9.]**

- 18 c) Što se tiče tumačenja „usmjeravanja”, Sud je pojasnio da, „kada se primjenjuje članak 15. stavak 1. točka (c) [Uredbe Bruxelles I], trgovac mora izraziti svoju volju da uspostavi poslovne odnose s potrošačima jedne ili više drugih država članica, među kojima i one domicila potrošača” te da zato u slučaju ugovora sklopljenog između trgovca i određenog potrošača valja utvrditi postoje li naznake da je trgovac htio poslovati s potrošačima koji žive u drugim državama članicama, uključujući u državi članici na čijem državnom području dotični potrošač ima domicil, i to u smislu da je trgovac bio spreman sklopiti ugovor s tim potrošačima (presuda Suda od 7. prosinca 2010., C-585/08 i C-144/09, Pammer i Hotel Alpenhof, *[omissis]* [ECLI:EU:C:2010:740], t. 75. i 76.).
- 19 Ovo sudsko vijeće sklono je smatrati da, prema tome, i „obavljanje” djelatnosti u smislu članka 15. stavka 1. točke (c) Druge luganske konvencije zahtijeva da je potrošačev suugovaratelj izrazio svoju volju da uspostavi poslovne odnose s potrošačima druge države ugovornice i da stoga taj uvjet nije ispunjen ako, kao u ovom slučaju, potrošač i njegov suugovaratelj imaju prilikom sklapanja ugovora svoje sjedište u istoj državi obvezanoj Konvencijom *[omissis]* **[orig. str. 10.]** *[omissis]* [navođenje pravne teorije i sudske prakse].
- 20 Ovo sudsko vijeće smatra da u prilog tomu govori činjenica da članak 15. stavak 1. Druge luganske konvencije sadržava odstupanje kako od općeg pravila o nadležnosti iz članka 2. stavka 1. te konvencije tako i od posebnog pravila o nadležnosti iz članka 5. točke 1. Konvencije u pogledu stvari koje se odnose na ugovore te se stoga mora usko tumačiti (vidjeti presude Suda od 14. ožujka 2013., C-419/11, Česká sporitelna, *[omissis]* [ECLI:EU:C:2013:165], t. 26. i ondje navedenu sudsku praksu, od 28. siječnja 2015., C-375/13, Kolassa, *[omissis]* [ECLI:EU:C:2015:37], t. 28., od 23. prosinca 2015., C-297/14, Hobohm, *[omissis]* [ECLI:EU:C:2015:844], t. 24., te od 26. ožujka 2020., C-215/18, Primera Air Scandinavia, *[omissis]* [ECLI:EU:C:2020:235], t. 55.). Osim toga, iz sudske prakse Suda proizlazi da, iako članak 15. stavak 1. točka (c) Druge luganske konvencije ima za cilj zaštitu potrošača, to ne znači da je ta zaštita apsolutna (vidjeti presude Suda od 7. prosinca 2001., C-585/08 i C-144/09, Pammer i Hotel Alpenhof, [ECLI:EU:C:2010:740], t. 70., od 6. rujna 2012., C-190/11, Mühlleitner, [ECLI:EU:C:2012:542] t. 33., te od 23. prosinca 2015., C-297/14, Hobohm, *[omissis]* [ECLI:EU:C:2015:844], t. 32.).
- 21 Osim toga, ovo sudsko vijeće smatra da zadržavanje članka 15. stavka 1. točaka (a) i (b) Druge luganske konvencije, unatoč verziji članka 15. stavka 1. točke (c) Konvencije koja uključuje sve vrste ugovora, govori u prilog tomu da su vrstama ugovora iz prvih dviju točaka obuhvaćene i situacije u kojima u vrijeme sklapanja ugovora ne postoji nikakvo međunarodno obilježje, dok točka (c) već u tom trenutku pretpostavlja prekograničnu djelatnost potrošača. Naposljetku, u pogledu takvog zahtjeva navodi se da „obavljanje” nije potpuno samostalan pojam, nego

- predstavlja tek poseban slučaj „usmjeravanja” [omissis] [navođenje pravne teorije].
- 22 Međutim, pravilna primjena članka 15. stavka 1. točke (c) Druge luganske konvencije nije toliko očigledna da ne ostavlja mjesta nikakvoj razumnoj sumnji (vidjeti presude Suda od 6. listopada 1982., Cilfit i dr., [ECLI:EU:C:1982:335], t. 16., i od 15. rujna 2005., C-495/03, Intermodal Transports, [ECLI:EU:C:2005:552], t. 33.). Naime, u zahtjevu za prethodnu odluku povodom kojeg je donesena presuda Suda od 17. studenoga 2011. (C-327/10, Hypotecni banka, [omissis][ECLI:EU:C:2011:745]) sud koji je uputio zahtjev smatrao je da je ugovor o zajmu o kojem je riječ u glavnom postupku ugovor koji je sklopio potrošač u smislu članka 15. stavka 1. točke (c) Uredbe Bruxelles I (vidjeti mišljenje nezavisne odvjetnice Trstenjak od 8. rujna 2011. – C-327/10, Hypotecni banka, [ECLI:EU:C:2011:561], t. 41. i 87.) i na temelju toga je Sud tu uredbu protumačio na način da, u skladu s člankom 16. stavkom 2. Uredbe, u situaciji poput one o kojoj je riječ u glavnom postupku postoji u određenim okolnostima nadležnost sudova države članice na čijem se području nalazi posljednje poznato prebivalište potrošača (vidjeti presudu Suda od 17. studenoga 2011., [C-327/10, Hypotecni banka] (ECLI:EU:C:2011:745), t. 55.). U tom je predmetu potrošač u glavnom postupku, kao što je to ovdje slučaj, imao u trenutku sklapanja ugovora domicil u istoj državi članici kao i njegov suugovaratelj, tužitelj u glavnom postupku (vidjeti presudu Suda od 17. studenoga 2011., [C-327/10, Hypotecni banka] (ECLI:EU:C:2011:745), t. 20. i 22.).
- 23 d) Ako bi „obavljanje” djelatnosti potrošačeva suugovaratelja u smislu članka 15. stavka 1. točke (c) Druge luganske konvencije postojalo i ako potrošač i njegov ugovorni partner imaju u vrijeme sklapanja ugovora domicil odnosno sjedište u istoj državi, postavilo bi se daljnje pitanje uspostavlja li se nakon potrošačeva preseljenja iz zajedničke države **[orig. str. 12.]** države sjedišta u drugu državu obvezanu Konvencijom člankom 16. stavkom 2. Druge luganske konvencije isključiva nadležnost sudova nove države u kojoj potrošač ima domicil, bez drugih uvjeta [omissis] [navođenje pravne teorije i sudske prakse] ili je usto potrebno da suugovaratelj potrošača u toj državi obavlja komercijalnu ili profesionalnu djelatnost ili takvu djelatnost usmjerava u tu državu [omissis] [navođenje pravne teorije i sudske prakse].
- 24 Ovo sudsko vijeće smatra da u prilog takvom dodatnom uvjetu govori [omissis] [navođenje pravne teorije] cilj osiguranja predvidljivosti nadležnog suda, koji je općenito naveden u uvodnoj izjavi 11. Uredbe Bruxelles I i uvodnoj izjavi 15. Uredbe Bruxelles Ia **[orig. str. 13.]** (vidjeti presude Suda od 28. siječnja 2015., C-375/13, Kolassa, [omissis] [ECLI:EU:C:2015:37], t. 29., od 23. prosinca 2015., C-297/14, Hobohm, [omissis] [ECLI:EU:C:2015:844], t. 39., te od 26. ožujka 2020., C-215/18, Primera Air Scandinavia, [omissis] [ECLI:EU:C:2020:235], t. 62.). Poduzetniku se člankom 15. stavkom 1. točkom (c) Druge luganske konvencije omogućuje upravljanje njegovim rizikom u vezi s nadležnosti na način da se, za razliku od članka 15. stavka 1. točaka (a) i (b) Druge luganske konvencije, tom odredbom nadležnost u pogledu potrošača uvjetuje već postojećom povezanosti

djelatnosti potrošača s državom njegova domicila u vrijeme sklapanja ugovora [omissis] [navođenje pravne teorije]. To ne bi bilo zajamčeno da se promjenom domicila nakon sklapanja ugovora isključiva nadležnost predviđena člankom 16. stavkom 2. Druge luganske konvencije prenese u drugu državu u koju poduzetnik nije usmjerio svoju djelatnost u vrijeme sklapanja ugovora [omissis] [navođenje pravne teorije]. S druge strane, zahtjev prema kojem je poduzetnik, obavljajući svoju djelatnost ili njezinim usmjeravanjem u novu državu domicila, uspostavio dovoljnu vezu s tom državom doveo bi do uspostavljanja ravnoteže između zaštite potrošača iz članka 16. Druge luganske konvencije i interesa poduzetnika u vezi s predvidljivosti i planiranjem [omissis] [navođenje pravne teorije].

- 25 U skladu s tim je i Schlosser (Izvešće o Konvenciji o pristupanju Kraljevine Danske, Irske i Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske Konvenciji o nadležnosti i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima i Protokolu o njezinu tumačenju od strane Suda (SL 1979., C 59, str. 71. [omissis])) smatrao da je, ako potrošač prenese svoj domicil u drugu **[orig. str. 14.]** državu nakon sklapanja ugovora, automatski primjenjiv odjeljak „Nadležnost nad potrošačkim ugovorima” Konvencije iz Bruxellesa, kako je izmijenjen 1. Konvencijom o pristupanju od 9. listopada 1978., u slučajevima uređenima člankom 13. stavkom 1. točkama 1. i 2. Konvencije iz Bruxellesa, ali u skladu s člankom 13. stavkom 1. točkom 3. Konvencije, isključivo ako su uvjeti navedeni u toj odredbi ispunjeni u novoj zemlji domicila [omissis] [navođenje pravne teorije].
- 26 e) Ako bi „obavljanje” u smislu članka 15. stavka 1. točke (c) Druge luganske konvencije pretpostavljalo prekograničnu djelatnost poduzetnika već u vrijeme sklapanja ugovora, u ovom predmetu ne bi bili ispunjeni uvjeti za njegovu primjenu s obzirom na činjenice koje se odnose na postupak revizije, tako da, suprotno onomu što je presudio žalbeni sud, nije isključena nadležnost na temelju članka 5. točke 1. Druge luganske konvencije.
- 27 S druge strane, ako bi se članak 15. stavak 1. točka (c) i članak 16. Druge luganske konvencije primjenjivali i u slučaju da potrošač i njegov ugovorni partner imaju poslovni nastan u istoj državi u vrijeme sklapanja ugovora i, ako bi nakon preseljenja potrošača bio mjerodavan isključivo njegov novi domicil na temelju članka 16. Druge luganske konvencije, tužba u ovom predmetu pred **[orig. str. 15.]** nadležnim sudom na temelju članka 5. stavka 1. Druge luganske konvencije bila bi isključena, a stajalište žalbenog suda o nepostojanju međunarodne nadležnosti njemačkih sudova bilo bi pravilno.

[omissis] [potpisi]

[nižestupanjski sudovi]